

Handlingsplan | 2023-02-15

Inriktning för folkbibliotekens strukturutveckling 2023 - 2026

Kultur- och fritidskontoret

Helena Gomer

Biblioteken i Södertälje

08-523 022 59

E-post helena.gomer@sodertalje.se

**Södertälje
kommun**

Innehåll

1.	Sammanfattning	3
2.	Utgångsläget	3
2.1	Nulägesbeskrivning av Folkbiblioteken	4
2.2	Styrdokument.....	4
3.	Framtida Målbild - 2026.....	4
4.	Inriktning för folkbiblioteksverksamheten i Södertälje under 2023–2026	5
4.1	Fokusområde1: Delaktighet.....	5
4.2	Fokusområde 2: Barn och unga.....	5
4.3	Fokusområde 3: Tillgänglighet.....	6
5.	Förslag på åtgärder för en bättre biblioteksstruktur - Tidsplan.....	6
5.1	2023	6
5.2	2024	6
5.3	2025	7
5.4	2026	7

Inriktning för folkbibliotekens strukturutveckling 2023 - 2026

(dnr KFN 2022/60, EN 2022/92, HM 2022/86, JÄ 2022/130, VM 2022/92)

Ersätter: Handlingsplan för bibliotekens strukturutveckling 2019 – 2022 (dnr KS 2019/125)

Fastställd av kultur- och fritidsnämnden 2023-02-23, Enhörna kommunalnämnd 2023-03-06, Hölö-Mörkö kommunalnämnd 2023-03-13, Järna kommunalnämnd 2023-03-14, Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd 2023-03-09

Giltighet: 2023–2026

Ansvar för uppföljning och revidering: kultur- och fritidsnämnden och kommunalnämnderna

Dokumentansvar: kultur-och fritidskontoret, Biblioteken i Södertälje

1. Sammanfattning

Detta dokument ersätter Handlingsplan för bibliotekens strukturutveckling 2019 – 2022.

Inriktningen för folkbibliotekens strukturutveckling 2023–2026, anger förslag på åtgärder och ligger till grund för folkbibliotekens utveckling för det kommande fyra åren.

Inriktningen för folkbibliotekens strukturutveckling 2023 - 2026 konkretiserar målen i Mål och Budget och Biblioteksplan 2022 - 2025. I Biblioteken i Södertäljes årliga arbetsplaner åskådliggörs önskad förändring och utveckling. Inriktningen för bibliotekens strukturutveckling vänder sig till alla verksamheter som påverkar folkbibliotekens utveckling.

Genomförande och uppföljning sker inom ramarna för kommunens ordinarie mål- och budget- och lokalförslagsprocesser.

Dessa övergripande utvecklingsområden är centrala i dokumentet.

- Tillgänglighet genom ändamålsenligt placerade lokaler och förbättring av fysisk tillgänglighet.
- Barn och ungas språk- och läsutveckling.
- Delaktighet i samhället genom läsning, kunskapsinhämtning och tillgång till digitala resurser.

2. Utgångsläget

Biblioteken ska vara tillgängliga för alla. Enligt Bibliotekslagen 2013:801 ska biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Folkbiblioteken ska också verka för ökad kunskap om hur informationsteknik kan användas för lärande och ökad delaktighet i samhället.

I Mål och budget 2023 med plan för 2024 och 2025 har kommunfullmäktige fastställt följande nämndspecifika fokusområde för kultur- och fritidsnämnden gällande biblioteken.

- Fortsätta utveckla biblioteken, med en tydlig målsättning att nå alla oavsett var du bor eller vilken bakgrund du har.

Under det kommunövergripande målet "Attraktiva Södertälje" anges att Södertälje ska vara en attraktiv kommun att både bo och studera i och att besöka. Det är därför viktigt att stärka människors utbildningsmöjligheter och att ge människor grundläggande förutsättningar för goda livsvillkor. Tillgång till bibliotek är en framgångsfaktor för kommunen och dess tillväxt.

Kulturen, med biblioteken som ett nav, ska ingå som en integrerad och betydande del i samhällsplaneringen och därigenom stärka kommunens attraktionskraft.

År 2035 beräknas Södertälje kommun ha växt till 122 740 personer. Numerärt kommer barn i åldern 6 - 15 år och personer mellan 65 - 69 år öka mest. Investeringar i allt från infrastruktur, verksamhetslokaler och kultur behövs för att minska sociala skillnader, möta klimatmål och bygga en styrka för att möta framtida kriser.

I centralorten Södertälje finns socioekonomiskt utsatta stadsdelar där behovet av bibliotek är stort. Biblioteken ska verka för ett långsiktigt hållbart samhälle genom att bidra till minskad ojämlikhet och att utgöra en motor i medborgarnas demokratiutveckling. För att uppnå detta är geografisk närhet till biblioteksverksamhet viktigt.

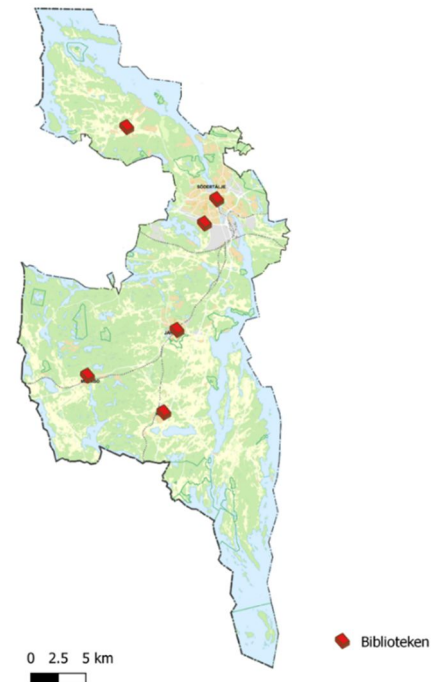
En stor utmaning för kommunen är att vägleda medborgarna genom stora informationsmängder och digitala tjänster. Biblioteken är en viktig resurs för att få med alla medborgare delaktig i digitaliserings utvecklingen.

2.1 Nulägesbeskrivning av Folkbiblioteken

Folkbiblioteksverksamheten i Södertälje kommun består av Stadsbiblioteket, Bibliotek TIO14, för målgruppen 10–14 år, Järna bibliotek, en bokbuss och ett områdesbibliotek i Hovsjö Hub samt tre kombinerade folk- och skolbibliotek i kommundelarna Mölnbo, Enhörna och Hölö.

I samarbete med Ung Fritid och omsorgskontorets fältarenhet drivs verksamheten Ung City, för målgruppen 13 - 17 år.

Biblioteken i Södertäljes centralort ligger inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde medan kommunalsbiblioteken (Järna, Enhörna, Mölnbo och Hölö) har respektive kommunalnämnd som huvudman. Utbildningsnämnden har ansvar för de kommunala skolornas bibliotek.

2.2 Styrdokument

Inriktningen för bibliotekens strukturutveckling 2023 - 2026 utgår ifrån dessa styrdokument:

- Agenda 2030
- Bibliotekslagen (2013:801)
- Mål och budget Södertälje kommun
- Biblioteksplanen 2022 - 2025

3. Framtida Målbild - 2026

Biblioteken i Södertälje är välbesökta och möter upp besökarnas behov av bibliotekens olika tjänster. Folkbibliotekens kärnuppdrag är tydligt och utbudet är brett och i samklang med samhällsutvecklingen.

Läslust och medieförmedling står i fokus för vårt arbete. Läsförmedling med fokus på barn och unga har en given central roll inom biblioteken. Biblioteken bidrar till språk- och läsutveckling.

Biblioteken är en öppen mötesplats angelägen, och attraktiv för alla medborgare. Utvecklingsarbetet på Södertäljes bibliotek tar hänsyn till respektive biblioteks lokala kontext och har goda samarbeten med lokala aktörer och för området viktiga verksamheter. Alla invånare i Södertäljes har nära till ett bibliotek. Biblioteken är tillgängliga med egna entréer.

Biblioteken är ett stöd och en lots in i det digitaliserade samhället. Våra besökare är digitalt delaktiga och kan själva sköta sina ärenden.

Biblioteken bidrar till att minska utanförskap och ökar förutsättningarna för att kunna ta aktiv del i demokratiska processer. Biblioteken står som en garant för korrekt kunskap och information och är en del av totalförsvaret.

För att nå framtida målbilden kommer det finnas ett behov av att arbeta med och utveckla följande:

- Säkerställa en central geografisk placering för Stadsbiblioteket
- Etablera ett Lärcenter med digitalt fokus på Stadsbiblioteket
- Utredda möjligheterna att öppna områdesbibliotek i Lina Hage/Ronna/Geneta, Fornhöjden, Brunnsäng och Södra
- Egen entré till folkbiblioteken för de kombinerade skol- och folkbiblioteken i Mölnbo, Enhörna för att kunna utveckla verksamheterna
- Etablera verksamhetsmodell med fokus på bibliotekens prioriterade målgrupper

4. Inriktning för folkbiblioteksverksamheten i Södertälje under 2023–2026

Med utgångspunkt i Biblioteksplanen 2022–2025 fokusområden har vi definierat utvecklingsåtgärder. Förslag till åtgärder är applicerbara under flera fokusområden.

4.1 Fokusområde 1: Delaktighet

Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade efter användarnas behov. Biblioteken skall även verka för ökad kunskap om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Lärcenter med digital fokus: en plats för handledning kring digital kunskap.

Genom att samverka med andra aktörer etableras ett lärcenter med digitalt fokus för att begränsa det digitala och demokratiska utanförskapet.

Samverkan: för att motverka utanförskap

Genom fortsatt samverkan med förskola, skola samt civilsamhället är biblioteken en del i att skapa ett tryggare samhälle. Genom att samverka med andra nås fler medborgare. Biblioteken som en fysisk mötesplats ger besökarna möjlighet till språk och berättelser, litteratur och kunskap, utveckling samt demokratisk delaktighet.

4.2 Fokusområde 2: Barn och unga

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga. Syftet är att främja språkutveckling och inspirera till läsning genom att erbjuda litteratur och verksamhet utifrån målgruppens olika behov och förutsättningar.

Samverkan: utifrån ett tydligt barnperspektiv

Folkbiblioteken ska vidareutveckla samverkan med förskola, skola och barnhälsovård samt med andra aktörer så som civilsamhället.

Läsfrämjande insatser:

Bibliotekens lokaler och verksamhet ska ha ett tydligt barnperspektiv och vara ett nav för kommunens läsfrämjande arbete. Fortsätta att bedriva och utveckla målgruppsanpassade verksamheter med fokus på bemötande ur ett tillgänglighetsperspektiv.

4.3 Fokusområde 3: Tillgänglighet

Bibliotek är en framgångsfaktor för kommunens utveckling och tillväxt. Biblioteken verkar för ett långsiktigt hållbart samhälle genom att bidra till minskad ojämlikhet och utgör en motor i medborgarnas demokratiutveckling.

Central placering av Stadsbiblioteket:

Genom placeringen av Stadsbiblioteket kan besökarna nå biblioteket lättare i sitt dagliga liv. Besökarna möts av ett bibliotek i världsklass med ett uttalat barnperspektiv, utvecklad verksamhet för olika målgrupper så som vuxna och barn, personer med annat språk än svenska som modersmål samt för personer med funktionsnedsättning.

Områdesbibliotek: Strategiskt och lokalt anpassade biblioteksrum med medieutbud och personal.

Alla Södertäljes medborgare ska ha likvärdig tillgång till bibliotek. Det behövs bibliotek på fler platser i centralorten Södertälje. Särskilt angeläget är det att etablera bibliotek i socioekonomiskt utsatta områden.

Meröppet: möjlighet att besöka biblioteken på egna villkor.

Ett sätt att öka tillgängligheten är att erbjuda meröppet vilket möjliggör utökade öppettider. Det förutsätter egna entréer utan passager genom t.ex. skola eller annan verksamhet.

5. Förslag på åtgärder för en bättre biblioteksstruktur - Tidsplan

5.1 2023

- Avgifter på biblioteken justeras utifrån besökarperspektiv.
- Erbjuder meröppet på Hölö bibliotek.
- Förstudie genomförs gällande möjligheten till separat entrén för folkbiblioteken till det kombinerade folk- och skolbiblioteken i Mölnbo och Enhörna, för inspel i Mål och budget 2025.
- Etablera turlista för bokbussen.
- Lokaliseringsstudie påbörjas gällande utveckling av områdesbibliotek.
- Förstudie gällande Lärcenter med digital fokus, för inspel i Mål och budget 2025.
- Etablera verksamhetsmodell med kommunala och civila aktörer med fokus på funktionsnedsättning.

5.2 2024

- Öppna kulturhuset i Järna, Futurum 1 med integrerad biblioteksverksamhet.
- Stadsbiblioteket etableras på annan plats i centrala Södertälje.
- Verksamheten Ung City för målgruppen 13–17 år permanentas.
- Förstudie påbörjas gällande områdesbibliotek i Lina Hage/Ronna/Geneta för inspel i Mål och budget 2026.
- Etablera verksamhetsmodell med kommunala och civila aktörer med fokus på språkligt utanförskap.

5.3 2025

- Lärcenter med fokus på digital kompetens etableras på Stadsbiblioteket.
- Projektering startar gällande att utveckla separat entré för folkbiblioteken i Mölnbo och Enhörna.
- Förstudie påbörjas gällande områdesbibliotek i Lina hage för inspel i Mål och Budet 2027.

5.4 2026

- Erbjuder meröppen - funktion i Mölnbo och Enhörna bibliotek.
- Projektering gällande områdesbibliotek Lina Hage/Ronna /Geneta startar.
- Förstudie påbörjas gällande områdesbibliotek i Södra för inspel i Mål och Budget 2028.
- Se över tillgängligheten i alla våra verksamheter med ett enhetligt skyltprogram.